

ПРОТОКОЛ

№ 87

София, 02.05.2017 година

Днес, 02.05.2017 г. от 14:02 ч. се проведе закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията), ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев и Димитър Кочков, и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха Е. Маринова – директор на дирекция „Правна“, А. Иванова - и.д. директор на дирекция „Природен газ“, Р. Тахир – началник на отдел в дирекция „Природен газ“ и експерти на КЕВР.

Председателят запита членовете на Комисията има ли предложения за промяна в дневния ред.

С. Тодорова попита какво е основанието за този доклад и тази позиция. За Тодорова написаното в доклада не дава основание Комисията да излиза със самостоятелна позиция, която да бъде изпращана в Европейската комисия. За да се стигне до разглеждането, Тодорова би искала да знае защо въобще това се прави.

И. Н. Иванов отговори, че от Европейската комисия са поискали както от българския регулатор, така и от останалите седем регулатора, да дадат своя позиция отделно от позицията, която правителството чрез ресорното министерство дава, както и двете газови дружества. Това е било съобщено от г-н К. Ковач на проведено преди три седмици в гр. София заседание на работната група по природен газ към АСЕР.

С. Тодорова каза, че в доклада няма такава информация като основание. Според цитирания регламент Комисията няма такова задължение. Тази работна група е съставена на основание чл. 10, ал.3 от Правилника, където се казва, че председателят може да възлага със заповед и други въпроси, свързани с организация на работата на администрацията.

И. Н. Иванов отговори, че задължение няма, но той вече е обяснил какво е било настояването, което не задължава Комисията да излезе със становище. Иванов мисли, че това не може да се счита като акт, който руши авторитета и компетентността на Комисията. Включително неправителствените организации ще излязат със становище по съобщението, което е било публикувано в Официалния вестник на ЕК за предложенията, които „Газпром“ прави като пакет от мерки за преодоляване на съдебна процедура по антиръстовото дело.

С. Тодорова попита това означава ли, че всяко дружество и институция в България ще изпраща самостоятелна позиция.

И. Н. Иванов отговори, че не всяко, а който пожелае. Но „Булгаргаз“ ЕАД и „Булгартрансгаз“ ЕАД ще изпратят свои позиции до ЕК, дори вече са изпратили. Илиян Василев е бил казал, че ще изпратят също.

С. Тодорова заключи, че за нея основанието не е написано нито в доклада, нито в позицията.

Председателят установи, че няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад и проект на позиция във връзка със Съобщение на Европейската комисия, публикувано в съответствие с член 27, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора, по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа.

Работна група: Елена Маринова, Агапина Иванова,
Ремзия Тахир, Грета Дечева и Ваня Василева

По т.1. Комисията разгледа доклад относно съобщение на Европейската комисия, публикувано в съответствие с член 27, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора, по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа.

В Официален вестник на Европейската комисия (ЕК, Комисията) от 16.03.2017 г. е публикувано Съобщение на Комисията, в съответствие с член 27, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета, по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа.

В съобщението се посочва, че съгласно член 9 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (Регламент (ЕО) № 1/2003, регламента), когато Комисията възнамерява да приеме решение, с което да изиска прекратяване на нарушение, а съответните предприятия предложат да поемат ангажименти за разсейване на опасенията, изразени по отношение на тях от Комисията в нейната предварителна оценка, Комисията може чрез решение да превърне тези ангажименти в задължителни за предприятията. Съгласно член 27, параграф 4 от регламента Комисията публикува кратко резюме на делото и основното съдържание на ангажиментите. Видно от съобщението, Комисията възнамерява, след допитване до участниците на пазара, да приеме решение съгласно член 9, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003, с което да обяви за задължителни ангажиментите. Според ЕК е желателно отговорите и мненията да съдържат обосновка и да излагат факти от значение за делото.

Заинтересованите страни могат да представят мненията си в рамките на срока, определен от Комисията, в случая не по-късно от седем седмици след датата на публикуване на съобщението.

Във връзка с гореизложеното, със Заповед № 3-Е-51 от 10.04.2017 г. на председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) е сформирана работна група, на която е възложено да изготви проект на позиция на КЕВР по цитираното съобщение на ЕК.

На 22 април 2015 г. Комисията е приела изложение на възраженията във връзка с предполагаемо нарушение на член 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) от ОАО Gazprom и ООО Gazprom Export (наричани по-нататък „Газпром“)

на пазарите за доставки на едро нагоре по веригата на природен газ в България, Естония, Чешката република, Унгария, Латвия, Литва, Полша и Словакия (наричани по-нататък „Централна и Източна Европа“). Този документ представлява предварителна оценка по смисъла на член 9, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003. Предварителната оценка на ЕК е, че „Газпром“ се намира в господстващо положение и на осемте пазара на Централна и Източна Европа за доставките на едро нагоре по веригата на газ. Основанията са, че „Газпром“ е господстващият доставчик на природен газ във всички държави от Централна и Източна Европа с пазарен дял над 50% в повечето от тях, а в някои страни дори до 100%. Предварителното становище на Комисията е, че „Газпром“ може да е злоупотребило с това господстващо положение в нарушение на член 102 от ДФЕС, забраняващ злоупотребата с господстващо положение на пазара, която може да засегне търговията между държавите членки. Според ЕК, „Газпром“ може да е прилагало цялостна стратегия на злоупотреба, като е налагало териториални ограничения в споразуменията си за доставка в държавите от Централна и Източна Европа, включващи забрани за износ, клаузи за местоназначение и еквивалентни мерки, които може да са възпрепятствали трансграничния пренос на газ. Тези териториални ограничения може да са позволили на „Газпром“ да води нелоялна ценова политика в пет държави членки, а именно България, Естония, Латвия, Литва и Полша, като определя за търговците на едро цени, които са значително по-високи от конкурентните цени на газа в Западна Европа.

„Газпром“ оспорва предварителната оценка на Комисията, но въпреки това предлага ангажименти в съответствие с член 9 от Регламент (ЕО) № 1/2003, с които се задължава да въведе промени в съответните договори, за да премахне пречките пред свободния пренос на газ на конкурентни цени в Централна и Източна Европа. Основните ангажименти, които имат отношение към пазара на природен газ в Република България, са както следва:

1. Опасения относно сегментиране на пазара

За целия срок на предлаганите ангажименти „Газпром“ се задължава, че няма да прилага никаква клауза, ограничаваща препродажбата, или клауза за териториално ограничение и че няма да въвежда никаква нова клауза, ограничаваща препродажбата, или нова клауза за териториално ограничение в който и да било съществуващ или нов договор за доставка на газ, включително договори на „Газпром“ за доставка на газ, продаван чрез търгове. Съществуващите клаузи, ограничаващи препродажбата, и/или клаузите за териториално ограничение, ще се считат за нищожни.

По отношение на българската газова система, „Газпром“ предвижда да осигури:

По отношение на механизма за наблюдение и измерване, предвиден в Договора от 15 ноември 2012 г. между „Газпром Експорт“ и „Булгаргаз“:

- при съгласие от страна на българските договорни контрагенти, въвеждане на разумно необходими промени (включително отказ от страна на „Газпром“ от отговорност по отношение на качеството на газа) в Договора от 15 ноември 2012 г. и в Договора за пренос на природен газ през територията на Република България между „Газпром Експорт“ и „Булгартрансгаз“ ЕАД от 27 април 1998 г., ако е необходимо за премахване на пречките пред „Булгартрансгаз“ ЕАД, ако има такива, за сключване на договори за точки на междусистемно свързване между Република България и други държави-членки на ЕС и промяна на настоящата методология „разпределяне съгласно измерени количества“ в такива точки към методология „разпределение съгласно заявки (номинации)“;

- при съгласие от страна на българските договорни контрагенти, ако е необходимо, въвеждане на разумно необходими промени (включително отказ от страна на „Газпром“ от отговорност по отношение на качеството на газа) в договорите за доставка на газ към Гърция през България, които могат да окажат въздействие върху реализирането на горните цели;

- да не изисква всички договори за точки на междусистемно свързване да бъдат сключвани едновременно от операторите на преносни системи.

Горните ангажименти са обвързани със спазване на определени условия от страна на „Булгартрансгаз“ ЕАД, както и с предоставяне на възможност на „Газпром“ да изрази своето мнение и да коментира предложения и проектодоговори в процеса на изготвяне на договори за точки на междусистемно свързване, така, че договорите за точки на междусистемно свързване да бъдат изготвени по начин, отчитащ заварените договори на „Газпром“ и неговите търговски интереси.

По отношение на точките на доставка:

Съществуващите клиенти имат правото да изискват промяна на първоначалните точки на доставка, предвидени в съответните договори за доставка на газ до точка на доставка „Негру Вода“ на българско-румънската граница или до точка на доставка „Котловка“ на литовско-беларуската граница, ако те се намират на преносните маршрути, използвани от „Газпром“ за доставки до България и страните от Балтия. За новите точки на доставка се предвижда въвеждане на минимални изисквания за пренасяните количества – 100 млн. куб. м/година и минимален срок на доставките до новите точки на доставка – не по-малко от 12 месеца. В случай, че „Газпром“ спре да използва точка на доставка „Негру Вода“ или „Котловка“ за доставки съответно до България или страните от Балтия, тогава като нова точка на доставка на границата съответно на България или страните от Балтия, ще бъде разглеждана друга точка на доставка. В тази връзка „Газпром“ ще начислява такси за обслужване за промяната на първоначалните точки на доставка, които ще подлежат на преизчисляване и увеличение на 1 април всяка година.

2. Опасения относно цените

„Газпром“ ще предложи в договорите за доставка на газ със срок над 4 години или в нови договори за доставка на газ със срок над 4 години да бъдат въведени: механизъм за преразглеждане на цените или промени в механизма за преразглеждане на цените, предоставян понастоящем от действащите договори за доставка на газ. Частта за задействие на клаузата за преразглеждане на цените: *“Ако в даден момент която и да било от страните демонстрира, че:*

икономическите обстоятелства на европейските газови пазари извън контрола на страните са се променили значително в сравнение с това, което страните разумно са очаквали, когато са сключвали договора, или – след първото преразглеждане на договорните цени – по време на последното преразглеждане на договорните цени

и/или преобладаващото ценово ниво, произтичащо от договора, не отразява развитието на европейските газови пазари, както е отразено в развитието на среднопритеглените вносни цени на границата в Германия, Франция и Италия и/или в развитието на цените в съответните общоприети газови хъбове в континентална Европа,

тогава тази страна може да поиска преразглеждане на договорните цени като уведоми другата страна в писмен вид, обосновавайки своите причини за такова преразглеждане на договорните цени, вземайки предвид характеристиките на природния газ, доставян по договора”.

Страните по договорите имат право да изискват редовно преразглеждане на цените веднъж на всеки две години и извънредно преразглеждане на цените веднъж на всеки пет години.

„Газпром“ предлага в случай на преразглеждане на разпоредбите за договорните цени, страните да вземат предвид ценовото ниво на европейските газови пазари, включително среднопритеглените вносни цени на границата в Германия, Франция и Италия, и ценовото ниво в съответните общоприети газови хъбове в континентална Европа, вземайки предвид всички характеристики на природния газ, доставян по договора.

„Газпром“ предлага горните ангажименти да бъдат приложими за срок от осем последователни години от датата на влизане в сила на решението на ЕК. Предвижда се ЕК да преразгледа ангажиментите, когато „Газпром“ не е доминиращ участник на пазара или когато „Газпром“ докаже, че договорите за точки на междусистемно свързване са изготвени по начин, който застрашава търговските му интереси по заварените договори.

„Газпром“ не може да иска преразглеждане по-рано от 2 години след датата на влизане в сила на решението на ЕК.

Във връзка с горното, с оглед постигане на оптимални условия за преодоляване на изолацията на българския газов пазар и осигуряване на възможности за свободен пренос на газ през българските граници, от регулаторна гледна точка е обосновано на ЕК да бъде предложено обсъждане на въпроси в следните основни насоки:

По отношение на опасенията относно сегментиране на пазара:

С цел гарантиране на равнопоставеност и реципрочност, предложението от „Газпром“ ангажимент за осигуряване на възможност при определени условия и тарифи за промяна на точката на доставка, следва да бъде изменен и допълнен с условия, даващи възможност на „Булгаргаз“ ЕАД да има достъп до съответните входни точки на Унгария, Словакия и Полша. Това ще даде възможност за износ на природен газ за други пазари в ЕС и за внос газ от тях без никакви ограничения, произтичащи от договорите за доставка на „Газпром“. По този начин ще бъдат създадени предпоставки за развитие на българския пазар чрез свободния пренос на природен газ в Централна и Източна Европа, както и за интегрирането му в регионалния и европейския газов пазар. В тази връзка „Газпром“ следва да предложи механизъм, въз основа на който по прозрачен и обективен начин да бъдат формирани такси за смяна на точката на доставка от Негру вода (България) и Котловка (Литва) до точките Берегово (Унгария), Велке Капушани (Словакия) и Кондратки (Полша).

Възможността за промяна на точките на доставка съгласно предложението от „Газпром“ ангажимент благоприятства диверсифицирането на маршрута и доставчиците на природен газ, въпреки че източникът не се променя. До изграждане на нова газова инфраструктура, осигуряваща пренос на природен газ за българския пазар от нови източници, трябва да бъде осигурена възможност на българските клиенти да търсят алтернативни доставчици на газ. В този смисъл е обосновано премахване на пречките пред „Булгартрансгаз“ ЕАД за сключване на договори за съществуващите точки на междусистемно свързване между Република България и други държави-членки на ЕС, както и трети страни. По този начин ще бъде постигнато дългосрочно решение на въпроса за осигуряване на достъп на други ползватели до транзитния газопровод, като това не следва да бъде обвързано с поемане на необосновани и в противоречие с нормите на европейското законодателство гаранции и ангажименти от „Булгартрансгаз“ ЕАД към „Газпром“. Отпадане на ограниченията следва да бъде предвидено и по отношение на всички входни и изходни трансгранични точки на газопреносната мрежа за транзитен пренос, ако това е необходимо за едновременното изпълнение на Споразуменията за междусистемно свързване в точките за междусистемно свързване между Република България и други страни-членки на ЕС, както и с трети страни (Р Сърбия, Р Македония и Р Турция).

Горното ще създаде възможности за пренос на газ към вътрешния пазар на България и транзитен пренос през територията на страната.

Предлаганият ангажимент, в случай на промяна от „Газпром“ на точката на доставка за Р България - Негру вода, да уведоми „Булгаргаз“ ЕАД в писмен вид поне 6 месеца преди промяната, създава риск за изолация на Р България от транзита на руски газ към Р Македония, Р Гърция, Р Турция. Също така, поставя под съмнение развитието на проекта за създаване на газов хъб „Балкан“. В тази връзка следва да се потърси решение, което да запази транзита през Р България, както и да гарантира сигурност на доставките в страната и региона, предвид факта, че към момента не са изградени газовите връзки с Р Сърбия, Р Турция (ITB), с Р Гърция (IGB) и разширението на ПГХ „Чирен“, представляващи проекти от общ интерес.

Относно предлагания ангажимент да не прилага никаква клауза, ограничаваща препродажбата или клауза за териториално ограничение и че няма да въвежда нови такива клаузи в съществуващите договори за доставка, следва да се има предвид, че в действащия

договор за доставка на природен газ, сключен с „Газпром“, не се съдържат подобни клаузи, поради което ангажиментът за отпадане няма да има ефект върху дейността на „Булгаргаз“ ЕАД.

По отношение на опасенията относно цените

Според действащия договор за доставка с „Газпром“, образуването на цените за доставка на природния газ до българската граница е обвързано с цените на алтернативните горива, което води до съществени отклонения на тези цени от пазарните цени на природния газ в континентална Европа. Поради тази причина, е обосновано да се намери подходящ механизъм, който да гарантира конкурентни цени на българския газов пазар, съотносими с нивата на цените в страните от ЕС, в които има и други източници на газ. В тази връзка е целесъобразно обвързването на цените не само с тези на алтернативните горива, а и с референтните цени, постигнати на три от големите ликвидни газови хъбове на континентална Европа, определянето на които следва да е обвързано с начина на доставките и географския регион. Изборът на конкретните газови хъбове следва да бъде направено след анализ на исторически данни за цените на природния газ на съответните хъбове. В този смисъл е необосновано предлаганото от „Газпром“ обвързване на цените със среднопретеглените вносни цени на границата в Германия, Франция и Италия, тъй като тези цени са резултат от конкретни условия по съответните договори. С оглед преодоляване на влиянието на резки промени на цените по дългосрочните договори е подходящо или да се запази 9-месечния период, или да се обсъди неговото намаляване на 6 месеца.

Горните аргументи налагат обсъждане на възможностите за съвместяване на цените по дългосрочния договор с краткосрочните по своята същност цени на спот пазарите, както и преодоляването на недостатъците, произтичащи от краткосрочната нестабилност на последните във връзка с бързите промени в търсенето и предлагането. Това ще осигури баланс между ползите и недостатъците при прилагането на двата основни подхода за определяне на цените, а именно: нефтено-индексирани цени и осреднени спот цени. В допълнение, определянето на цената и в резултат на участие на множество конкуриращи се търговци с минимална регулаторна намеса, осигурява по-ефективен начин за нейното доближаване до пазарните стойности.

Следва да бъде обсъдена и възможността за унифициране на приложимата дименсия в сключения договор между ООО „Газпром экспорт“ и „Булгаргаз“ ЕАД - $\$/1000 \text{ nm}^3$, с тази на газовите пазари в континентална Европа - €/MWh, което ще премахне предпоставката за неточни преизчисления и сравнения на цените на пазарите.

Изпълнението на ангажиментите от страна на „Газпром“ след датата на влизане в сила на решението на ЕК, следва да бъде осъществено в кратки срокове с оглед за гарантиране интересите на участниците на пазара на природен газ. В тази връзка, предложеният от „Газпром“ срок от 10 седмици е приемлив.

Необходимо е също, да се осигури равнопоставеност на прилагания подход по отношение на българските газови компании по дело АТ.39849 – БЕХ Газ, като им се предостави възможност по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 1/2003, каквато е предоставена на „Газпром“ по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа.

В допълнение към горното, следва да се отбележи, че предприетите от ЕК действия за съвместяване на дългосрочните договори с нормите на европейското право са положителна стъпка за преодоляване на изолираността на българския газов пазар, както и за осигуряване на конкурентни условия в рамките на този пазар. Този процес ще бъде ефективен, ако бъдат отчетени в максимална степен интересите на Р България.

Изложеното по-горе не следва да бъде възприемано като обвързващо или ограничаващо по отношение на изразените становища на участници на пазара или други заинтересовани трети страни.

Изказвания по т.1:

Докладва А. Иванова. В Официален вестник на Европейската комисия от 16.03.2017 г. е публикувано Съобщение на Комисията, в съответствие с член 27, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета, по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа срещу „Газпром“. В съобщението се съдържа кратко резюме на делото и основно съдържание на ангажиментите. Съгласно член 9 от Регламента относно изпълнението на правилата за конкуренция, когато Комисията възнамерява да приеме решение, с което да изиска прекратяване на нарушение, а съответните предприятия предложат да поемат ангажименти в тази връзка, Комисията може чрез решение да превърне тези ангажименти в задължителни за предприятията. Според съобщението заинтересованите страни могат да представят мнението си в рамките на срока, определен от Комисията, който в случая е седем седмици след публикуване на съобщението.

Със Заповед на председателя е сформирана работна група, на която е възложено да изготви проект на позиция на КЕВР по цитираното съобщение на ЕК.

Въпреки че „Газпром“ оспорва предварителната оценка на Комисията, предлага ангажименти в съответствие с член 9 от Регламент (ЕО) № 1/2003, с които се задължава да въведе промени в съответните договори, за да премахне пречките пред свободния пренос на газ на конкурентни цени в Централна и Източна Европа. Основните ангажименти, които имат отношение към пазара на природен газ в Република България, са по отношение относно сегментиране на пазара, българската газова система, точките на доставка и опасенията относно цените.

Във връзка с предложените от „Газпром“ ангажименти, проектът на позиция съдържа предложенията по тях.

По отношение на опасенията относно сегментиране на пазара, във връзка с предложени ангажимент за промяна на точката на доставка при определени условия и тарифи, в позицията се предлага същият да бъде изменен и допълнен с условия, даващи възможност на „Булгаргаз“ ЕАД да има достъп до съответните входни точки на Унгария, Словакия и Полша, за да се гарантира равнопоставеност и реципрочност.

По отношение на предложението за премахване на пречките пред „Булгартрансгаз“ ЕАД за сключване на договори за съществуващите точки на междусистемно свързване между България и други държави-членки на ЕС, както и трети страни, в позицията се посочва, че то е обосновано, но не следва да бъде обвързано с поемане на гаранции и ангажименти от „Булгартрансгаз“ ЕАД към „Газпром“, които да са в противоречие с нормите на европейското законодателство. Отпадането на ограниченията да обхваща всички входни и изходни трансгранични точки на газопреносната мрежа за транзитен пренос, ако това е необходимо за едновременното изпълнение на Споразуменията за междусистемно свързване в точките за междусистемно свързване между България и други страни-членки на ЕС, както и с трети страни (Р Сърбия, Р Македония и Р Турция).

По отношение на предлагания ангажимент, според който „Газпром“ може да предложи промяна на точката на доставка за България - Негру вода, в позицията се посочва, че това създава риск за изолиране на Р България от транзита на руски газ към Р Македония, Р Гърция, Р Турция. Поставя под съмнение развитието на проекта за създаване на газов хъб „Балкан“. В позицията се предлага да се потърси решение, което да запази транзита през Р България, както и да гарантира сигурност на доставките в страната и региона, предвид факта, че към момента не са изградени газовите връзки с Р Сърбия, Р Турция (ITB), с Р Гърция (IGB) и разширението на ПГХ „Чирен“ не е осъществено, а това са проекти от общ интерес.

Относно предлагания ангажимент да не прилага никаква клауза, ограничаваща препродажбата или клауза за териториално ограничение и да не въвежда нови такива

клаузи в съществуващите договори за доставка, се посочва, че в договора за доставка на природен газ с „Газпром“ не се съдържат подобни клаузи, поради което ангажиментът няма да има ефект върху дейността на „Булгаргаз“ ЕАД.

По отношение на опасенията относно цените, в позицията се обръща внимание, че образуването на цените за доставка на природния газ до българската граница, съгласно действащия към момента договор с „Газпром“, е обвързано с цените на алтернативните горива, което води до съществени отклонения на тези цени от пазарните цени на природния газ в континентална Европа. Поради тази причина е обосновано да се намери подходящ механизъм, който да гарантира конкурентни цени на българския газов пазар, съотнесими с нивата на цените в страните от ЕС, в които има и други източници на газ. В този смисъл се предлага да се обсъди обвързването на цените не само с тези на алтернативните горива, а и с референтните цени, постигнати на три от големите ликвидни газови хъбове в континентална Европа. Поради това е необосновано предлаганото от „Газпром“ обвързване на цените със среднопредетеглените вносни цени на границата в Германия, Франция и Италия, тъй като тези цени са резултат от конкретни условия по съответните договори с „Газпром“. С оглед преодоляване на влиянието на резки промени на цените по дългосрочните договори е подходящо или да се запази 9-месечният период, или да се обсъди неговото намаляване на 6 месеца.

Тези съображения налагат обсъждане на възможностите за съвместяване на цените по дългосрочния договор с краткосрочните по своята същност цени на спот пазарите, както и преодоляването на недостатъците, произтичащи от краткосрочната нестабилност на тези цени във връзка с бързите промени в търсенето и предлагането.

В позицията се предлага да бъде обсъдена възможността за унифициране на приложимата дименсия в сключения договор между ООО „Газпром экспорт“ и „Булгаргаз“ ЕАД - $\$/1000 \text{ nm}^3$, с тази на газовите пазари в континентална Европа - €/MWh. По този начин ще се премахне предпоставката за неточни преизчисления.

Във връзка с предложения срок от 10 седмици за изпълнение на ангажиментите от „Газпром“ след датата на влизане в сила на решението на ЕК, в позицията се посочва, че този срок е приемлив, предвид факта че ангажиментите следва да бъде осъществени в кратки срокове, за да се гарантират интересите на участниците на пазара на природен газ.

В позицията се предлага да се осигури равнопоставеност на прилагания подход по отношение на българските газови компании по дело АТ.39849 – БЕХ Газ, като им се предостави възможност по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 1/2003, каквато е предоставена на „Газпром“ по настоящото дело, предмет на тази позиция.

Накрая в позицията се посочва, че предприетите от ЕК действия за съвместяване на дългосрочните договори с нормите на европейското право са положителна стъпка за преодоляване на изолираността на българския газов пазар, както и за осигуряване на конкурентни условия в рамките на този пазар. Ефективността на този процес зависи от отчитането в максимална степен интересите на Р България.

Във връзка с изложеното и на основание чл. 27, пар. 4, изр. 2 от Регламент (ЕО) № 1/2003 и Съобщение на Европейската комисия, публикувано в Официален вестник на ЕК от 16 март 2017 г., работната група предлага Комисията да вземе следните решения:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да приеме позиция относно ангажиментите, предложени от „Газпром“ по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа;
3. Позицията да бъде изпратена на Европейската комисия.

И. Н. Иванов даде думата за изказвания.

С. Тодорова отново каза, че Комисията няма правно основание, на което да приема такава позиция. Тя е съвсем обща и почти нищо специално не казва. С. Тодорова е на мнение, че трябва да се работи на държавно ниво, а не всеки да си изпраща позицията. В Регламента няма такова изискване. Говори се за заинтересовани трети страни. Тодорова не мисли, че КЕВР е трета страна в случая. Нейното мнение е отрицателно.

И. Н. Иванов каза, че под трети страни се разбират всички извън „Газпром“ и съответните контрагенти по договорите. Всички останали са трети страни.

С. Тодорова отговори, че това не е нейното тълкуване.

Р. Осман попита инициативата на Комисията ли е.

И. Н. Иванов отговори, че инициативата е на Европейската комисия, които са пожелали регулаторът като независим, както и останалите страни, да депозират отделно своя позиция, а не да се присъедини към позицията на правителството.

Р. Осман каза, че инициативата е на Европейската комисия и попита това с писмо ли е поискано.

И. Н. Иванов отговори, че са дошли по време на заседание тук.

Р. Осман обобщи, че е направено официално искане. Осман също не е убеден, че Комисията трябва да излезе с позиция, тъй като това нито ще помогне, нито ще навреди.

Р. Осман попита тази позиция координирана ли е с представителите на изпълнителната власт. Това не пречи на независимостта на Комисията.

И. Н. Иванов отговори, че позицията ще се предостави след като се гласува, но те са предоставили позициите на двете газови дружества. Ако това може да се счита като координиране, те са информирали Комисията за тяхната позиция. Иванов каза, че не е в противоречие.

С. Тодорова попита Комисията знае ли какви са становищата на дружествата, какво е становището на Министерството.

И. Н. Иванов отговори, че се знае неофициално. В Народното събрание миналия петък министър Н. Павлов е информирал народните представители. Иванов е чел стенограмата, в която е изложена цялата позиция на министерството. Министърът е казал, че е инкорпорирал и становищата на двете газови дружества.

И. Н. Иванов установи, че няма други изказвания и подложи на гласуване прочетения от А. Иванова проект на решение.

С оглед горното и на основание чл. 27, пар. 4, изр. 2 от Регламент (ЕО) № 1/2003 и Съобщение на Европейската комисия, публикувано в Официален вестник на ЕК от 16 март 2017 г., Комисията

РЕШИ:

1. Приема доклад относно Съобщение на Европейската комисия, публикувано в съответствие с член 27, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора, по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа;

2. Приема позиция относно ангажиментите, предложени от „Газпром“ по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа както следва:

ПОЗИЦИЯ

на Комисията за енергийно и водно регулиране

Относно: ангажиментите, предложени от „Газпром“ по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа

В Официален вестник на Европейската комисия (ЕК, Комисията) от 16.03.2017 г. е публикувано Съобщение на Комисията, в съответствие с член 27, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета, по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа. В тази връзка заинтересованите трети страни могат да представят мненията си в рамките на срока, определен от Комисията, в случая не по-късно от седем седмици след датата на публикуване на съобщението.

Във връзка с горното, от регулаторна гледна точка и с оглед постигане на оптимални условия за преодоляване на изолацията на българския газов пазар и осигуряване на възможности за свободен пренос на газ през българските граници, Комисията за енергийно и водно регулиране предлага преди приемане на своето решение ЕК да обсъди следните основни съображения:

По отношение на опасенията относно сегментиране на пазара:

С цел гарантиране на равнопоставеност и реципрочност, предложението от „Газпром“ ангажимент за осигуряване на възможност при определени условия и тарифи за промяна на точката на доставка, следва да бъде изменен и допълнен с условия, даващи възможност на „Булгаргаз“ ЕАД да има достъп до съответните входни точки на Унгария, Словакия и Полша. Това ще даде възможност за износ на природен газ за други пазари в ЕС и за внос газ от тях без никакви ограничения, произтичащи от договорите за доставка на „Газпром“. По този начин ще бъдат създадени предпоставки за развитие на българския пазар чрез свободния пренос на природен газ в Централна и Източна Европа, както и за интегрирането му в регионалния и европейския газов пазар. В тази връзка „Газпром“ следва да предложи механизъм, въз основа на който по прозрачен и обективен начин да бъдат формирани такси за смяна на точката на доставка от Негру вода (България) и Котловка (Литва) до точките Берегово (Унгария), Велке Капушани (Словакия) и Кондратки (Полша).

Възможността за промяна на точките на доставка съгласно предложението от „Газпром“ ангажимент благоприятства диверсифицирането на маршрута и доставчиците на природен газ, въпреки че източникът не се променя. До изграждане на нова газова инфраструктура, осигуряваща пренос на природен газ за българския пазар от нови източници, трябва да бъде осигурена възможност на българските клиенти да търсят алтернативни доставчици на газ. В този смисъл е обосновано премахване на пречките пред „Булгартрансгаз“ ЕАД за сключване на договори за съществуващите точки на междусистемно свързване между Република България и други държави-членки на ЕС, както и трети страни. По този начин ще бъде постигнато дългосрочно решение на въпроса за осигуряване на достъп на други ползватели до транзитния газопровод, като това не следва да бъде обвързано с поемане на необосновани и в противоречие с нормите на европейското законодателство гаранции и ангажименти от „Булгартрансгаз“ ЕАД към „Газпром“. Отпадане на ограниченията следва да бъде предвидено и по отношение на всички входни и изходни трансгранични точки на газопреносната мрежа за транзитен пренос, ако това е необходимо за едновременното изпълнение на Споразуменията за междусистемно свързване в точките за междусистемно свързване между Република България и други страни-членки на ЕС, както и с трети страни (Р Сърбия, Р Македония и Р Турция).

Горното ще създаде възможности за пренос на газ към вътрешния пазар на България и транзитен пренос през територията на страната.

Предлаганият ангажимент, в случай на промяна от „Газпром“ на точката на доставка за Р България - Негру вода, да уведоми „Булгаргаз“ ЕАД в писмен вид поне 6 месеца преди промяната, създава риск за изолация на Р България от транзита на руски газ към Р Македония, Р Гърция, Р Турция. Също така, поставя под съмнение развитието на проекта за създаване на газов хъб „Балкан“. В тази връзка следва да се потърси решение, което да запази транзита през Р България, както и да гарантира сигурност на доставките в страната и региона, предвид факта, че към момента не са изградени газовите връзки с Р

Сърбия, Р Турция (ITB), с Р Гърция (IGB) и разширението на ПГХ „Чирен“, представляващи проекти от общ интерес.

Относно предлагания ангажимент да не прилага никаква клауза, ограничаваша препродажбата или клауза за териториално ограничение и че няма да въвежда нови такива клаузи в съществуващите договори за доставка, следва да се има предвид, че в действащия договор за доставка на природен газ, сключен с „Газпром“, не се съдържа подобни клаузи, поради което ангажиментът за отпадане няма да има ефект върху дейността на „Булгаргаз“ ЕАД.

По отношение на опасенията относно цените

Според действащия договор за доставка с „Газпром“, образуването на цените за доставка на природния газ до българската граница е обвързано с цените на алтернативните горива, което води до съществени отклонения на тези цени от пазарните цени на природния газ в континентална Европа. Поради тази причина, е обосновано да се намери подходящ механизъм, който да гарантира конкурентни цени на българския газов пазар, съотносими с нивата на цените в страните от ЕС, в които има и други източници на газ. В тази връзка е целесъобразно обвързването на цените не само с тези на алтернативните горива, а и с референтните цени, постигнати на три от големите ликвидни газови хъбове на континентална Европа, определянето на които следва да е обвързано с начина на доставките и географския регион. Изборът на конкретните газови хъбове следва да бъде направен след анализ на исторически данни за цените на природния газ на съответните хъбове. В този смисъл е необосновано предлаганото от „Газпром“ обвързване на цените със среднопотеглените вносни цени на границата в Германия, Франция и Италия, тъй като тези цени са резултат от конкретни условия по съответните договори. С оглед преодоляване на влиянието на резки промени на цените по дългосрочните договори е подходящо или да се запази 9-месечния период, или да се обсъди неговото намаляване на 6 месеца.

Горните аргументи налагат обсъждане на възможностите за съвместяване на цените по дългосрочния договор с краткосрочните по своята същност цени на спот пазарите, както и преодоляването на недостатъците, произтичащи от краткосрочната нестабилност на последните във връзка с бързите промени в търсенето и предлагането. Това ще осигури баланс между ползите и недостатъците при прилагането на двата основни подхода за определяне на цените, а именно: нефтено-индексирани цени и осреднени спот цени. В допълнение, определянето на цената и в резултат на участие на множество конкуриращи се търговци с минимална регулаторна намеса, осигурява по-ефективен начин за нейното доближаване до пазарните стойности.

Следва да бъде обсъдена и възможността за унифициране на приложимата дименсия в сключения договор между ООО „Газпром экспорт“ и „Булгаргаз“ ЕАД - $\$/1000 \text{ nm}^3$, с тази на газовите пазари в континентална Европа - $\text{€}/\text{MWh}$, което ще премахне предпоставката за неточни преизчисления и сравнения на цените на пазарите.

Изпълнението на ангажиментите от страна на „Газпром“ след датата на влизане в сила на решението на ЕК, следва да бъде осъществено в кратки срокове с оглед за гарантиране интересите на участниците на пазара на природен газ. В тази връзка, предложеният от „Газпром“ срок от 10 седмици е приемлив.

Необходимо е също, да се осигури равнопоставеност на прилагания подход по отношение на българските газови компании по дело АТ.39849 – БЕХ Газ, като им се предостави възможност по чл. 9 от Регламент (ЕО) № 1/2003, каквато е предоставена на „Газпром“ по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа.

В допълнение към горното, следва да се отбележи, че предприетите от ЕК действия за съвместяване на дългосрочните договори с нормите на европейското право са

положителна стъпка за преодоляване на изолираността на българския газов пазар, както и за осигуряване на конкурентни условия в рамките на този пазар. Този процес ще бъде ефективен, ако бъдат отчетени в максимална степен интересите на Р България.

Изложеното по-горе не следва да бъде възприемано като обвързващо или ограничаващо по отношение на изразените становища на участници на пазара или други заинтересовани трети страни.

Позицията е приета от Комисията за енергийно и водно регулиране с решение по Протокол № 87 от 02.05.2017 г. на основание чл. 27, пар. 4, изр. 2 от Регламент (ЕО) № 1/ 2003 и Съобщение на Европейската комисия, публикувано в Официален вестник на ЕК от 16 март 2017 г.

3. Позицията да бъде изпратена на Европейската комисия.

В заседанието по **точка първа** участват председателят Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев и Димитър Кочков.

Решението е взето с **шест гласа „за“**, от които три гласа (Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев) на членовете на Комисията със стаж в енергетиката. Светла Тодорова гласува **„против“**.

Приложение:

1. Доклад с вх. № Е-Дк-233 от 26.04.2017 г. относно Съобщение на Европейската комисия, публикувано в съответствие с член 27, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора, по дело АТ.39816 - Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
(С. Тодорова)

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

.....
(Р. Осман)

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

.....
(Г. Златев)

.....
(Д. Кочков)